

Sygn. akt I ACz 198/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący : SSA Agnieszka Sołtyka

Sędziowie : SSA Maria Iwankiewicz (spr.)

SSA Artur Kowalewski

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2013 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko J. S.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 4 stycznia 2013 roku, sygn. akt I C 1080/11

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA A. Kowalewski SSA A. Sołtyka SSA M. Iwankiewicz

Sygn. akt I ACz 198/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił zażalenie powoda P. B. na zarządzenie z dnia 26 września 2012 r.

W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że powód wniósł zażalenie na zarządzenie z dnia 26 września 2012 r. w przedmiocie zwrotu pozwu. Zarządzeniem z dnia 30 listopada 2012 r. wezwano go do uiszczenia opłaty od zażalenia w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia zażalenia. Zarządzenie powyższe nie zostało wykonane pomimo prawidłowego doręczenia go powodowi w dniu 6 grudnia 2012 r. Powód złożył wprawdzie po tej dacie kolejny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, który jednak został odrzucony. Jako ponowny wniosek oparty na tych samych przesłankach, podlegający odrzuceniu, nie wstrzymał biegu terminu do uiszczenia opłaty od zażalenia. W związku z powyższym na podstawie art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. odrzucono zażalenie jako nieopłacone.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód, wnosząc o jego uchylenie i przywrócenie sprawie biegu. Podkreślił, że w ten sposób został pozbawiony szansy dochodzenia swych praw na drodze prawnej. Jako osoba oszukana ma problemy finansowe i wydane postanowienie faktycznie sankcjonuje takie działanie pozwanego na jego niekorzyść.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się niezasadne.

Skarżący zmierzał do wykazania, że odrzucenie jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w dniu 2 stycznia 2013 r. i wcześniej w dniu 30 listopada 2012 r., jako opartego na tych samych okolicznościach, które już poprzednio podnosił, nastąpiło z naruszeniem art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 j.t. ze zm.), zwanej dalej „u.k.s.c.”, a skutkowało w rezultacie błędnym odrzuceniem jego zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu jako nieopłaconego. Wprawdzie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie, lecz w oparciu o art. 380 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. podlegało ono kontroli instancyjnej w ramach wywiedzionego przez P. B. zażalenia na postanowienie o odrzuceniu jego zażalenia na zwrot pozwu.

Wyjaśnić należy, że złożenie w trakcie biegu terminu do uiszczenia opłaty sądowej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych co do zasady powoduje przerwanie biegu tego terminu i w razie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych termin do uiszczenia opłaty sądowej biegnie na nowo od chwili doręczenia ponownego wezwania do jej uiszczenia (art. 112 ust. 2 u.k.s.c.). Odmiennie przedstawia się jednak sytuacja, gdy złożony został ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, który zgodnie z art. 112 ust. 4 u.k.s.c. nie ma wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma. W myśl art. 107 ust. 2 u.k.s.c. ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu, na co nie przysługuje zażalenie.

Wykładnia literalna art. 107 u.k.s.c. daje podstawę do wnioskowania, że strona może się domagać ponownie zwolnienia od kosztów sądowych, po oddaleniu jej poprzedniego wniosku w tym przedmiocie, jeżeli powołuje się na nowe lub inne okoliczności niż te, którymi uzasadniała pierwotny wniosek. W orzecznictwie podkreśla się jednak, że nieakceptowalnym jest pogląd, aby każda zmiana okoliczności, mająca wpływ na sytuację materialną wnoszącego o zwolnienie od kosztów sądowych, wykluczała stosowanie tego przepisu. Skutkowało mogłoby to w łatwy sposób wyeliminowaniem tego przepisu z praktycznego zastosowania. Każda bowiem zmiana wysokości otrzymywanego wynagrodzenia czy wysokości stałych wydatków mogłaby oznaczać, że ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oparty jest na innych okolicznościach faktycznych niż te, które były brane pod uwagę przy rozpoznawaniu poprzedniego wniosku. Sąd Apelacyjny stoi więc na stanowisku, że chodzi tu o zmiany istotne, które mogłyby uzasadniać odmienne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2009 r., V CZ 4/09, LEX nr 658212).

Porównując zatem oświadczenia majątkowe powoda złożone do jego wniosków w tej sprawie uznać należy, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował art. 107 u.k.s.c. Ich treść była niemal identyczna, a z całą pewnością nie wskazywały one na zmiany istotne, które mogłyby uzasadniać odmienne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych. Zważyć przy tym należy, że należna opłata od zażalenia kształtowała się w stosunkowo niskiej kwocie - 120 zł, a wcześniej został oddalony wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w momencie, gdy obciążała go opłata sądowa od pozwu w kwocie pięciokrotnie wyższej (600 zł). Od tego czasu w sytuacji majątkowej wnioskodawcy nie wystąpiła na tyle znacząca różnica, aby uzasadnione mogło być odmienne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych aniżeli w prawomocnym postanowieniu referendarza sądowego z dnia 6 marca 2012 r. Zasadności zaś tamtego orzeczenia, jako już prawomocnego, kontrola instancyjna Sądu Odwoławczego nie sięga. Jedynie na marginesie Sąd Apelacyjny pragnie zaznaczyć, że skoro stosownie do art. 112 ust. 4 u.k.s.c. ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, nie ma wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma to w przypadku jego odrzuceniu nie ma już potrzeby ponownego wzywania wnioskodawcy do uiszczenia należnej opłaty sądowej. Innymi słowy, w realiach niniejszej sprawy nie było konieczności powtórnego wzywania powoda do uiszczenia opłaty od zażalenia po odrzuceniu jego kolejnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych postanowieniem z dnia 30 listopada 2012 r. Nie ma to więc ostatecznie znaczenia dla wyniku sprawy i rozstrzygnięcia Sądu Odwoławczego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powód nie wskazał zatem żadnych nowych, znaczących okoliczności, które w jakiś istotny sposób różniłyby się od uprzednio przez niego wskazywanych, a które nie znalazły uznania referendarza sądowego ani też Sądu pierwszej instancji, w ramach rozpoznawania jego skargi na orzeczenie referendarza. Nie ma przy tym – jak wskazuje się w orzecznictwie - uzasadnienia dla udzielania ochrony stronie, która kolejny raz wnosi o zwolnienie od kosztów sądowych, składając podlegające odrzuceniu wnioski oparte na tych samych lub jedynie nieznacznie zmienionych podstawach. Brak zatem podstaw aby przepis zapobiegający obstrukcji procesowej wykładać w sposób nieuwzględniający w pełni celu, dla którego został ustanowiony.

W tym stanie rzeczy przedmiotowy wniosek P. B., pomimo że został złożony w terminie otwartym do uiszczenia opłaty od zażalenia, nie przerwał biegu tego terminu. Odrzucony wniosek nie wywołuje bowiem żadnych skutków procesowych. Dalszą tego konsekwencją było także odrzucenie jego zażalenia, na zarządzenie z dnia 26 września 2012 r. o zwrocie pozwu, wobec jego nieopłacenia.

Na koniec niniejszych rozważań Sąd Odwoławczy wyjaśnia, że stosownie do art. 130 § 2 k.p.c. pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu. Zwrot pozwu nie zamyka zatem powodowi drogi sądowego dochodzenia jego roszczeń. Powód może ponownie wnieść pozew do sądu, zarazem uiszczając doń należną opłatę sądową bądź, jeżeli istnieją do tego podstawy, złożyć nowy wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

Mając na uwadze powyższe argumenty Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie.

SSA A. Kowalewski SSA A. Sołtyka SSA M. Iwankiewicz